

УДК:796.323.015 (043.5)

Івченко К. М.¹, Івченко О. М.²

¹студ. гр. – ФКіС/017-23 4-Б Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту, м. Дніпро, Україна

²науковий керівник – канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент, Державний вищий навчальний заклад «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СЬОГОДЕННЯ У КІННОМУ СПОРТІ В УКРАЇНІ

Відомо, що кінь супроводжує людину з найдавніших часів, він був серед перших тварин, приручених людиною. На відміну від іншої худоби, кінь виконував роль партнера і помічника людини.

Під час використання коней виникало безліч завдань, які мали вирішувати кінь і людина. Поступово, з відходом прикладних завдань на другий план, усі ці вміння стали перетворюватися на спортивні ігри.

Сьогодні існує чимало видів кінного спорту, як класичних, так і національних, вони вимагають великої кількості зусиль та якісної підготовки як від коня так і від вершника, а головне – порозуміння між ними, в ідеалі досягнення синергії.

Мета дослідження. Висвітлити актуальні проблеми кінного спорту.

Завдання дослідження: 1. Аналіз історії кінного спорту і його різновидів. 2. Аналіз вітчизняної навчальної програми з кінного спорту 2019 року.

До видів кінного спорту, належать «Гладкі стрибки», «Біга», звичайно «Конкур», «Виїздка», «Триборство», «Драйвінг», «Джигітівка», «Рись під сідлом», «Кінна йога», «Поло», також набирає обертів «Кінний туризм», який стає доволі популярним не лише у гірських місцевостях, а і в мегаполісах, містах і містечках України. «Іпотерапія» - це метод лікування, який сприяє відновленню психоемоційного стану, оздоровленню і відпочинку тіла та розуму, заснований на взаємодії людини зі спеціально навченим конем, адаптованим до можливостей хворого в опануванні верхової їзди. В умовах війни в Україні використовується як засіб реабілітації військовослужбовців після полону та поранень. Учасникам бойових дій у проходженні реабілітації шляхом

залучення наших захисників до спілкування з кіньми надають більшість кінних шкіл і клубів України абсолютно безкоштовно. Таку роботу на постійній основі проводять у КСК «Олександрія» що на Київщині, у місті Харків в Дергачівській ДЮКСШ, у місті Дніпро СДЮСШОР з кінного спорту, Кінний клуб «ЕЙ-Ді у Полтаві, в Сумах, Івано-Франківської області і інших кінних школах України.

Види кінного спорту у свою чергу можна розділити на спортивні і оздоровчі, Рис.1.

Кінний спорт дебютував на Олімпійських іграх у 1900 році - на II сучасних літніх Іграх. На наступних двох Олімпіадах верхової їзди не було, але з 1912 року цей вид спорту є незмінною частиною Ігор. Крім безпосередньо верхової їзди, кінний спорт також є одним із видів спорту в програмі сучасного п'ятиборства. З того часу кінний спорт незмінно входить до програми літніх Олімпійських ігор.

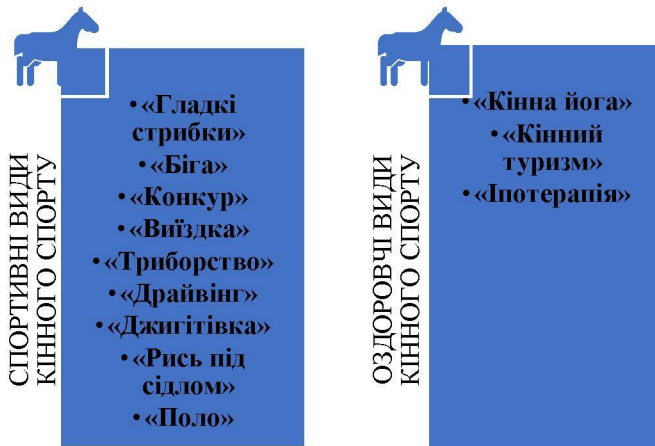

Рисунок 1. Види кінного спорту

Також в Україні знедавна, існує федерація кінного поло, яка була затверджена як офіційний вид спорту у нашій державі у 2020 році. У липні 2022 український прапор майорів на змаганнях у Люксембурзі.

Історичні дані показують, що до 1948 року в олімпійських змаганнях брали участь лише чоловіки. Більше того, до стартів допускалися лише військові офіцери, 1951-му році обмеження зняли, і вже 1952-му році в Гельсінкі жінки змагалися у вїздці разом із чоловіками. У 1956 році жінок допустили до конкуру, з 1964-го вони також беруть активну участь у триборстві.

Стабільно до правил олімпійських ігор у Парижі-2024 входять конкур, виїздка та троеборство.

Українські Олімпійські чемпіони XXII літніх ігор 1980 року Віра Місевич і Віктор Погановський вибороли Золоті олімпійські медалі та звання олімпійського чемпіона.

Збірна України з кінного спорту, за часів незалежності, бере участь в літніх Олімпійських іграх починаючи з 2008, 2012, 2016, 2020(21) роках. Але поки що українським спортсменам не вдалося завоювати олімпійські нагороди. Щорічно українські спортсмени беруть активну участь в міжнародних турнірах, більшість з яких проходять в Європі.

Чемпіонами 2023 року у командних змаганнях з конкуру на Кубку націй, який проходив у Греції стали Костянтин Золін (Bresser), Микола Пилипейко (Karat), Едуард Слободенюк (My Blue Pleasure d'Ive Z) та Анастасія Бондарєва (Calder).

Яскравими зірками сучасного кінного спорту України є молоді і перспективні спортсмени: Яна Горюнова, Анастасія Бондарєва, Олег Красюк, Олег Перелигін, Аріна Данілова, Єлизавета Смотрицька, Петро Плекан, Діана Кіріченко, Артем Цапін, та інші, які представляють нашу країну на міжнародних змаганнях.

Кінним спортом займаються як дорослі, так і діти. Спортсмени поділяються на професіоналів і аматорів.

На сьогоднішній день, на території України розташовано близько 200 кінних клубів, серед яких є державні та приватні.

У Єдиному реєстрі Всеукраїнської федерації кінного спорту, станом на 12 жовтня 2023 рік, зареєстровано близько 2 тисяч членів, але туди не входять спортсмени етапу початкової підготовки, яких набагато більше. Окрім цього на офіційному сайті Всеукраїнської федерації з кінного спорту представлено календар турнірів і змагань на 2023 рік, який має велику щільність.

У 23 обласних центрах України активно розвивається кінний спорт. Підготовку спортсменів з кінного спорту здійснюють 26 державних дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Розвитку кінного спорту, організації і проведенні змагань різного рівня в Україні сприяють приватні клуби: «Parade Allure» (м. Жашків Черкас. обл.); «ДонбасЕквіцентр»(м. Донецьк); «Ескадрон», «Богнатово» (м. Одеса); «Магнат», «Заміський клуб верхової їзди «Конюшня Бутенко», «Болівар», «Спорт-Еліт» (м. Київ); КСК "Золота підкова" (Миколаївська область).

Видатні тренери-викладачі кінної спортивної школи олімпійського резерву міста Дніпро: Хаданович Олександр, Земляна Інеса, Денисенко Сергій, та інші готують спортсменів, які систематично займають призові

місця в календарних змаганнях. Але разом з розвитком кінного спорту в Україні, постає проблема нестачі тренерів з кінного спорту, на вирішення якої слід звернути увагу.

Кінний спорт має свою навчальну програму для дитячо-юнацьких спортивних шкіл від 2019 року, яка розроблена відповідно до Положення про ДЮСШ, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів, а також на підставі програм з окремих видів спорту з урахуванням специфіки цього виду спорту.

Аналіз науково-методичної літератури продемонстрував достатній інтерес науковців до проблем розвитку кінного спорту. Даною проблематикою займалися наступні вітчизняні та зарубіжні дослідники: Бегунова А., Білик Б., Гриненко Т., Громова Н., Гуревич Д., Іванов М., Кириченко В., Ласков О., Левіна А., Мовсович Є., Мюзелер В., Нероденко В., Селванова Т., Уоллес Д., Філіс Дж., Флендоффер Т., Шеффер М., Эзе М.

Висновок. Завдяки ранній спеціалізації та скороченню термінів належних тренувань до вершників пред'являються високі вимоги. Тому перед тренерами стоїть відповідальна задача, як найкраще та швидше навчити юних спортсменів керувати своїми рухами (Білик, 2020; Вавришук, Кириченко, Павленко, 2019; Скалій, 2006). А перед державою постає актуальне завдання компенсувати нестачу тренерів з кінного спорту в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Демченко Е.В., Доронин А.М. Влияние занятий адаптивной верховой ездой на психоэмоциональное состояние детей младшего школьного возраста с нарушением слуха. Социализация и интеграция одаренных детей и молодежи: материалы Всероссийской науч. конф. Майкоп: изд-во АГУ, 2013. С. 244–246.

2. Вавришук, Н.Л., Кириченко, В.В., & Павленко Ю.О. (2019). Кінний спорт: Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву. Київ: Республіканський науково-методичний кабінет Міністерство молоді та спорту України.

3. Всеукраїнська Федерація кінного спорту. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://efu.org.ua>.

4. Івченко О.М.. Комплексний контроль підготовленості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки [дисертація]. Дніпро; 2019. 327 с.

5. Мітова О. О., Івченко О. М. Інтегральна оцінка та нормативні шкали оцінювання показників спеціальної фізичної підготовленості

баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки. Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. 2020. Випуск 8. (128) 2020. С. 121-124. [DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.8\(128\).26](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2020.8(128).26).

6.Нероденко В. В. Психология конного спорта / В. В. Нероденко. - К. : ИмиджПринт, 2009. - 88 с.

7.Нероденко В.В. Конкурная подготовка всадника и лошади в конном спорте. Киев : Имидж Принт, 2009.207с.

8.Орендовська О.А., Міщенко О. В. Онови тренувального процесу вершників на етапі попередньої базової підготовки. Актуальні питання підготовки спортсменів в олімпійських і не олімпійських видах спорту І всеукраїнська науково – практична конференція. відповід. ред. Д.В. Бермудес Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка.2021 С. 118–124.

9.Русанович, В.О. (2019). Проблеми початкової підготовки спортсменів у кінному спорті. Молодь та олімпійський рух. 171–172 с.

10.Рєпко, О.О., Василиць, О.В., Тимко, Є.М. (2023). Особливості фізичної підготовки юних спортсменів 12-14 років в кінному спорті. Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти.

11.Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров] ; в 2 кн. / В. Н. Платонов. - К. : Олимп. лит., 2015.- 1431 с.

12.Federation Equestre Internationale. Електронний ресурс. Режим доступу : [http :www.fei.ua](http://www.fei.ua).